

Passie voor de bast

‘Ik geloof dat alles wat leeft, uiteindelijk uit dezelfde energiebron komt. Door die energiebron zijn boom en mens dus met elkaar verbonden. Wij ademen letterlijk elkaars adem in. Ooit leunde ik tegen een boom en begon het topje van mijn duim te tintelen. Klinkt misschien wat zweverig, maar ik voelde daardoor een band met die boom. Zo bijzonder, dat vergeet ik nooit meer.’

Mark Kohn begon zijn carrière als timmerman, fotografie was zijn hobby. Het duurde lang, voordat hij zich ‘fotograaf’ durfde te noemen. Dagblad Trouw werd 35 jaar geleden de eerste betalende opdrachtgever. Voor deze krant fotografeerde hij talloze beroemdheden uit binnen- en buitenland. Zelden heeft hij de neiging ze lachend vast te leggen. ‘Dan zie je geen echte emotie, vind ik. Ik maak vaak foto’s waarvan sommigen niet direct zeggen: dat ben ik. Maar een week later: je hebt me toch getroffen.’ Een boek met deze foto’s heet ‘Almost Perfect’; Mark zoekt altijd naar dat ene rauwe randje dat een persoon puur maakt.

Zonder begin- of eindpunt

Op een kritisch punt in zijn leven maakte hij een wandeling door het bos, met zijn gloednieuwe camera met extreem hoge resolutie op zak. Ineens viel zijn oog op een boomstronk met een minuscuul bloemetje erop, hij maakte een foto. ‘Door die extreem hoge resolutie zag je ieder splintertje. Vanaf dat moment ben ik niet verder meer gekomen dan 200 meter, want de ene na de andere boom vertelde een verhaal.’ Hij wilde zijn hoofd leegmaken, maar keerde terug met een hart vol nieuwe passie. Passie voor de bast van de boom.

In het begin probeerde Mark foto’s te maken, waar je eindeloos naar blijft kijken. ‘Bij de meeste foto’s wordt je aandacht getrokken door een detail. Vanaf daar ga je van punt naar punt. Je scant de foto tot je bij het ‘exit point’ komt, het punt waarop je interesse klaar is. Ik probeerde foto’s te maken zonder begin- of eindpunt, zodat mensen geen houvast hadden. Voor mij was interessant: hoe lang kijk je dan naar zo’n foto? Wat ga je erin vinden?’

← Zoals Claude Monet zijn geliefde waterlelies schilderde, maakt deze boom zijn eigen levensechte schilderij.

‘Deze bast had ik in eerste instantie maar voor de helft gefotografeerd, als detail. Ik liep door en zei hardop tegen mezelf: Mark, je hebt die boom nog niet bedankt. Ik draaide om en toen pas zag ik dit. Je wilt de energie van zo’n boom vangen in een foto en dan krijg je zo’n cadeautje. Een boom met een gezicht, het is vaak kinderachtig. Maar deze heeft echt karakter, hij werkt op je lachspieren.’

‘Woodwide web’

Mark raakte geïnspireerd door onderzoek van de Duitse boswachter Peter Wohlleben en de Canadese onderzoeker Suzanne Simard. Dankzij hun werk weten we dat bomen nieuwtjes uitwisselen via de ragfijne draadjes die zwammen en schimmels ondergronds tussen de boomwortels spinnen. Suzanne Simard spreekt van het ‘woodwide web’, het internet van het bos. Acacia’s die worden aangevreten door een giraffe verspreiden etheen: hét plantenstresshormoon. Acacia’s in de omgeving weten dan dat er een giraffe in aantocht is en verhogen hun tannineproductie wat de blaadjes een bittere bijmaak geeft.

Bomen lijken dus op een familie die voor elkaar zorgt. Voortaan draaiden Marks foto’s daarom niet meer om de techniek, maar wilde hij de boom zijn eigen verhaal laten vertellen. Hij raakt er niet over uitgepraat. ‘Sommige bomen zijn heel uitgesproken, net als mensen. Andere zijn subtieler. Sommige foto’s staren je recht in het gezicht. Ik bewerk de foto’s amper, alleen kleur en contrast. Daardoor blijven ze puur. Het is heerlijk als je dan je fantasie de ruimte kunt geven. (glimlachend) Nadeel is dat je er ook niet meer los van komt.’

Time-out

Zijn maatschappelijke betrokkenheid vloeit daar logischerwijs uit voort. ‘Als je ziet hoeveel er lukraak wordt gekapt! Niet alleen in de Amazone, maar ook in Nederland. Echt, het geluid van een kettingzaag giert door mijn lijf. Daar word ik verdrietig van. (lachend) Alhoewel, vroeger was ik timmerman, dus wat dat betreft heb ik zelf ook genoeg op m’n geweten.’

Zijn mooiste foto’s heeft hij laten afdrukken op een formaat van 80×100. Een expositie in een museum, dat is het streven. Om daarmee het bewustzijn over bomen te verhogen, mensen aan het denken te zetten. ‘De mens zoekt altijd naar herkenning. Pas als je iets herkent, kun je het doorgronden.’ Tot die tijd heeft hij een time-out. ‘Ik kan niet blijven creëren zonder dat er iets mee gebeurt. En ik wil niet dat het langzaam wegebt. Daarvoor is het te belangrijk voor mij. Maar als ik straks opnieuw begin, is dat weer met 100% energie. Want dit kun je niet half doen.’

Alle foto’s zijn terug te vinden in Marks boek ‘Trees that Bark’ (bark is het Engelse woord voor bast én blaffen). Info: www.kohn.nl.

TEKST: MARLIES KOLTHOF
FOTO’S: MARK KOHN